

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและสภาพของปัญหา

การศึกษาของไทยในยุคนปัจจุบันอยู่ในช่วงของการปรับตัว เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของสังคมไทย โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย ได้มีการพัฒนาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่ทบวงมหาวิทยาลัยใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัยตามทิศทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ในช่วงปี พ.ศ. 2540- 2544 เพื่อรองรับการเพิ่มของจำนวน ประชากร และจำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป ในอดีตการรับบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล เป็นการให้ระบบการสอบคัดเลือกรวม โดยการรับมี 3 ลักษณะ คือการรับตรงหรือการรับนักศึกษาตามโควตาของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค การรับนักศึกษาตามโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นและการสอบคัดเลือกรวมที่มหาวิทยาลัยดำเนินการ จาก ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ระบบการสอบคัดเลือกรวมดังกล่าว จะมีจุดอ่อนที่การประเมินความรู้ความสามารถของผู้สมัครสอบที่มีเพียงครั้งเดียว การประเมินความสามารถเพียงครั้งเดียว ทำให้ทราบข้อมูลทางวิชาการของวิชาที่ใช้สอบเท่านั้น ไม่อาจทราบคุณลักษณะเด่นและคุณลักษณะด้อยของผู้สมัครสอบในด้านอื่นๆ การสอบคัดเลือกระบบเก่า ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนบางส่วนจะตั้งใจเรียนเฉพาะวิชาที่ใช้ในการสอบเท่านั้น ดังนั้นวิชาอื่น ๆ บางส่วนที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้กับเยาวชน จึงถูกละเลยความสำคัญ นอกจากนี้นักเรียนบางส่วนเลือกสาขา ไม่ตรงกับความถนัดและความสามารถของตนเอง เนื่องจากต้องสมัครในสาขาวิชาที่ผู้ปกครองเห็นชอบ ขาดข้อมูลจากการ แนะนำ สมัครตามความเห็นของเพื่อนที่ใกล้ชิด การดำเนินการสอบคัดเลือก มีข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ซึ่งประสบกับปัญหามากขึ้นตามจำนวนของผู้สมัครสอบที่เพิ่มขึ้น การเรียน เพิ่มเติมนอกเวลาเป็นอีกปัญหาหนึ่งของการสอบคัดเลือกรวม ทำให้ผู้ปกครองมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนนักเรียนต้องเครียดกับการเรียนเพิ่มเติมนอกเวลา จนไม่มีการพัฒนาสติปัญญาเป็นขั้นตอน เมื่อเป็นนิสิตนักศึกษาแล้วทำให้ขาดวุฒิภาวะ ในการดำเนินชีวิตให้ประสบผลสำเร็จ

จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือกรวม ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาปรับปรุงการสอบคัดเลือกขึ้น เมื่อปี พ. ศ. 2535 เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทาง ในการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกโดยมี ผู้แทนกรมวิชาการและผู้แทนของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมเป็นอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือก ได้เสนอรูปแบบการคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ ซึ่งทางทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ความเห็นชอบและได้ ประกาศให้นำรูปแบบและวิธีการคัดเลือกระบบใหม่มาใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป (ธีระพร วีระถาวร, 2541, หน้า 1-5) ระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดม ศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีการคัดเลือกระบบใหม่ซึ่งมีความแตกต่างจากระบบเดิมอย่าง เด่นชัด จากระบบเดิมผู้เข้าสอบคัดเลือกจะทำการสอบเพียงครั้งเดียว หลังจากสำเร็จชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และใช้ผลการสอบวัดความรู้ในรายวิชาคณะต่าง ๆ ที่ผู้สอบสมัคร รวมถึงผลจากการสัมภาษณ์และการตรวจร่างกาย เมื่อผลสรุปออกมา ทางทบวงจึงประกาศผล ให้ผู้สอบรับทราบเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ

ในปีการศึกษา 2542 ทางทบวงมหาวิทยาลัย ได้ประกาศใช้ระบบการสอบคัดเลือก ระบบใหม่ โดยมีการสอบวัดความรู้ความสามารถ 2 ครั้ง โดยใช้คะแนนจากการสอบในรายวิชาหลักและวิชาเฉพาะ ของคณะที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด ร้อยละ 90 และอีกร้อยละ 10 จะใช้ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) และลำดับผลการเรียนเฉลี่ย (PR) ของนักเรียนตลอดหลักสูตร โดยทางโรงเรียนจะเป็นผู้ตัดสิน ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) และลำดับผลการเรียนเฉลี่ย (PR) ประกอบหลักฐานการสำเร็จการศึกษา เพื่อให้สมัครสอบ เมื่อผลคะแนนในการสอบวัดความรู้ ความสามารถครั้งแรกออกมา นักเรียนจะใช้เป็นตัวตัดสินใจสมัครสอบในคณะหรือประเภทวิชา ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540) การใช้ระบบการสอบคัดเลือกระบบใหม่เป็นครั้งแรกใน ปีการศึกษา 2542 แต่ต้องยกเลิกด้วยสาเหตุจากการคำนวณข้อมูลผิดพลาด การไม่ใช้ โปรแกรมคำนวณค่า GPA และ PR ของกระทรวงศึกษาธิการ การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น ผู้สมัครสอบ อาจารย์แนะแนว อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีความคิดว่าการให้เกรดมากในรายวิชาต่าง ๆ จะเป็นตัวช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการสอบคัดเลือกมากยิ่งขึ้น หรือการที่โรงเรียนต่าง ๆ มีมาตรฐานการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) และลำดับผลการเรียนเฉลี่ย (PR) ที่คำนวณได้ ไม่สามารถระบุถึงความสามารถที่แท้จริง

ของนักเรียนได้ (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2542, หน้า 15-21)

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่าการสอบคัดเลือกระบบใหม่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสระแก้วทำให้การเรียนการสอน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือ นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และสามารถดำเนินชีวิตเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในขณะที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหน้าที่ต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ การปรับปรุงส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน จึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาค้นคว้าถึงผลกระทบของการสอบคัดเลือกระบบใหม่ต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสระแก้วซึ่งเป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่อยู่ว่ามีผลกระทบ ด้านจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน ด้านการวัดผลก่อนการเรียนรู้ ด้านการใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการใช้เครื่องมือและวัสดุฝึก ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผลรวม เมื่อผลการวิจัยออกมาจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องต่อนโยบายของกรมสามัญศึกษาและสนองต่อการสอบคัดเลือกระบบใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนและอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระบบใหม่ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสระแก้วรวม 9 ด้าน โดยยึดแบบการจัดการเรียนการสอนของ ดร.ประยูร เจียรกุล คือ

1. การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
2. การวัดผลก่อนการเรียนรู้
3. การใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา
4. กระบวนการเรียนการสอน
5. การใช้เครื่องมือและวัสดุฝึก
6. ครูผู้สอน

7. ผู้เรียน
8. การใช้สื่อการเรียนการสอน
9. การวัดผลประเมินผลรวม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ ในการนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป
2. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมถึงวิธีการเรียนการสอน เทคนิคการเรียนการสอน เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการวัดผลและประเมินผลในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาตนเองของนักเรียน อาจารย์ผู้สอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า รวมทั้งผู้ปกครองเพื่อให้ความพร้อมต่อการสอบคัดเลือกระบบใหม่ต่อไป

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ผลกระทบจากการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของ ทบวงมหาวิทยาลัยมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ผลกระทบของการสอบคัดเลือกระบบใหม่ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีขอบเขตศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 โรงเรียน มีอาจารย์ 787 คน ในปีการศึกษา 2544

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (two way stage sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จับสลากเพียงอำเภอหรือกิ่งอำเภอละ 2 โรงเรียน มี 7 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 17 โรงเรียน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้ว โดยใช้วิธีการจับสลากกลุ่ม ตัวอย่างโรงเรียนในอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ร้อยละ 33.67 ของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2544 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมสอบถามทั้งสิ้น 265 คน

จากสูตรคำนวณ

$$n = \frac{400 N}{399 + N}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

ผู้วิจัยคำนวณแล้ว จากขนาดของประชากรมีจำนวนมากกว่า 500 ขึ้นไป ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสุ่มมา จึงเป็นที่ยอมรับได้ว่ามีความเหมาะสม ที่จะเป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระบบใหม่ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสระแก้ว ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
- 1.2 การวัดผลก่อนการเรียนรู้
- 1.3 การใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา
- 1.4 กระบวนการเรียนการสอน
- 1.5 การใช้เครื่องมือและวัสดุฝึก
- 1.6 ครูผู้สอน
- 1.7 ผู้เรียน
- 1.8 การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.9 การวัดผลประเมินผลรวม

ค่านิยมคำศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อให้เพียงพอ แก่การประกอบการทำงานและอาชีพที่ถนัด ทั้งอาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น สำหรับการประกอบการทำงานและอาชีพรวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 15)
2. การสอบคัดเลือกระบบใหม่ หมายถึง การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542
3. ผลกระทบ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อความเปลี่ยนแปลงใดใด ที่ได้รับจากกระบวนการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสระแก้ว ที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การวิจัยครั้งนี้วัดจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสระแก้ว
4. ผลกระทบต่อการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำหนดได้มีการเปลี่ยนไปจากเดิม
5. ผลกระทบต่อการวัดผลก่อนการเรียนรู้ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การวัดผลก่อนการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำหนดได้มีการเปลี่ยนไป
6. ผลกระทบต่อการใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชาของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
7. ผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอยู่เดิมเปลี่ยนแปลงไป
8. ผลกระทบต่อการใช้เครื่องมือและวัสดุฝึก หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การจัดเตรียมการใช้เครื่องมือและวัสดุฝึกในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงไป

9. ผลกระทบต่อครูผู้สอน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของครูผู้สอนทั้งในด้านความคิดและการกระทำ

10. ผลกระทบต่อผู้เรียน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทั้งในด้านความคิดและการกระทำ

11. ผลกระทบต่อการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงไป

12. ผลกระทบต่อการวัดผลประเมินผลรวม หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การวัดผลประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป